

ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ СЛУЖБОВИХ (ТРУДОВИХ) ПРАВОВІДНОСИН У ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

У статті досліджується питання соціально-правової природи служби в Національній поліції України, вплив трудового права й трудового законодавства на службові (трудова) правовідносини при доборі на посаду поліцейського, форми реалізації права на службу поліцейським, підстави виникнення службових (трудова) правовідносин у поліцейських, фактичні склади.

Ключові слова: конкурс, призначення, національна поліція, контракт, виникнення службових (трудова) правовідносини, юридичний факт, фактичний склад, строковий трудовий договір.

Постановка проблеми. Національна поліція, яка у зв'язку з реформуванням у 2015 році прийшла на зміну міліції, покликана зміцнити довіру суспільства до правоохоронної системи й впровадити в життя ті правові завдання, що отримали своє закріплення в новому законі «Про Національну поліцію» від 02 червня 2015 року. Однією з новел цього закону стала зміна правових способів реалізації права громадян на державну службу в поліції, насамперед: впровадження конкурсного порядку відбору для претендентів на посаду поліцейського, структуризація вимог до кандидатів на службу в поліції, встановлення можливості застосування поліграфа при прийнятті на відповідну службу тощо. Але зазначені зміни не призвели до фундаментальних змін на практиці. Новини ЗМІ та Інтернету рясніють тривожними повідомленнями: звинувачення працівником поліції свого керівництва у встановленні « норм по протоколам », перешкоджання здійсню безсторонньої діяльності працівником, неналежне матеріальне забезпечення (А); свавільна поведінка командира батальйону управління патрульної поліції, який чинив дебош в станні алкогольного сп'яніння при здійсненні службових обов'язків (Б); вбивство поліцейськими громадянина при зупинці транспортного засобу (В) тощо [1]. На жаль, така ситуація говорить про не досконалу систему функціонування Національної поліції України, яка потребує перед усім вдосконалення якісного нормативно-правового забезпечення та покращення відбору й професійної підготовки поліцейських.

Аналіз досліджень і публікацій: М. Г. Александров, М. Й. Бару, І. С. Войтинський, В. М. Догадов, С. О. Іванов, М. П. Карпушин, А. Р. Мацюк, О. С. Пашков, В. І. Прокопенко, О. І. Процевський, О. В. Смирнов, П. А. Бущенко, В. С. Венедиктов, В. Я. Гоц, В. В. Єрьоменко, В. В. Жернаков, Н. М. Немуйвайченко, Л. В. Солодовник, О. В. Лавріненко, Н. П. Мокрицька, К. Ю. Мельник, С. М. Прилипка, П. Д. Пилипенко, В. І. Щербина та інші.

Метою цієї статті є теоретичний і практичний аналіз зазначених змін й відбиття цих змін на практиці, й, у широкому контексті, окремі аспекти визначення соціально-правової природи служби в Національній поліції України, співвідношення загального трудового законодавства та спеціального в регламентації питань, пов'язаних з виникненням індивідуальних службових (трудова) правовідносин у поліцейських.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про Національну поліцію» визначає правові засади організації та діяльності Національної поліції України, правовий статус поліцейських, порядок проходження служби в Національній поліції України тощо. Зокрема, він визначає три категорії осіб, правовий статус яких має суттєві відмінності: безпосередньо поліцейських, державних службовців апарату центрального органу управління поліції та працівників центрального органу управління поліції. Відповідно у кожній з названих категорій є свої самостійні підстави виникнення службових (трудова) правовідносин.

Найбільш масовішою категорією в Національній поліції України є поліцейські. Службові (трудові) правовідносини у поліцейських виникають на підставі контракту або *конкурсу* й подальшого *призначення* або на підставі *строкового трудового договору*, а у керівників територіальних органів поліції та їх заступників, у керівників поліції та їх заступників – на підставі *призначення*.

У дисертаційному дослідженні Єрмоєнка В.В. дається перелік підстав виникнення трудових правовідносин з усіма найманими працівниками (службовцями) незалежно від їх загального чи спеціального трудово-правового статусу: (а) укладення трудового договору (контракту), (б) обрання на посаду, (в) обрання за конкурсом, (г) призначення на посаду, (д) прийняття на роботу молодих фахівців, (е) направлення на роботу в рахунок квоти, (є) прийом (вступ) у члени, якщо членство обумовлено обов'язковістю особистої праці [2, С. 68-78, 170]. Призначенню на посаду, конкурсному заміщенню посад як самостійним підставам виникнення трудових правовідносин присвячені окремі підрозділи дисертації [2, С. 119-140, 141-155].

Пилипенко П.Д. визначив перелік підстав для виникнення правовідносин з найманої праці наступним чином: трудовий договір; контракт; призначення державного службовця на посаду; обрання на виборну посаду; обрання за конкурсом; направлення на роботу молодих фахівців; судові рішення про укладення трудового договору [3, С. 30-124, 133, 134].

Мельник К.Ю. підставами виникнення трудових відносин, крім трудових договорів, вважає акти призначення на посаду, обрання на посаду, затвердження на посаді, результат конкурсу, рішення суду, направлення державною службою зайнятості на роботу за рахунок встановленої квоти [4, С. 233].

Поняттю «підстави виникнення трудових правовідносин» надавалися наукові визначення. Наприклад, Єрмоєнка В.В. визначає їх як «передбачені нормами права правомірні, узгоджені, усвідомлені дії роботодавця й особи, яка влаштовується на роботу (а іноді і їх законних представників), що виражають їх волевиявлення і спрямовані на встановлення конкретних трудових правовідносин» [5, С. 8]. Досліджуючи заявлені питання в аспекті державної служби, Андрушко А.В. визнає підставами виникнення трудових правовідносин передбачені нормами трудового права та законодавства про державну службу юридичні факти, що безпосередньо зумовлюють виникнення правовідносин: акт призначення, акт виборів та трудовий договір [6, С. 9].

Така диференціація думок вчених спричинена в тому числі тим, що чинний Кодекс законів про працю України не має переліку підстав набуття трудових правовідносин, обмежуючись лише такими катего-

ріями, як трудовий договір і контракт. Закон України «Про Національну поліцію» також не містить окремої статті, яка б закріплювала усі підстави виникнення службових (трудових) правовідносин з поліцейськими.

Не зважаючи на певні відмінності правових позицій, усі дослідники погоджуються з існуванням у сучасному трудовому праві в тому чи іншому формулюванні окремих самостійних підстав виникнення індивідуальних трудових (службових) правовідносин, зокрема: укладення трудового договору (контракту); проходження конкурсу (акт конкурсу); призначення на посаду (акт призначення). Такої ж думки дотримуються й автори проекту Трудового кодексу України (№1658) В.Б. Гройсман, Л.Л. Денісова, М.М. Папієв: частина 2 статті 31 «Виникнення трудових відносин» визначає підставою виникнення трудових відносин трудовий договір. У випадках, передбачених законодавством, статутними документами або нормативними актами роботодавця, колективним договором, трудовий договір укладається на підставі: призначення на посаду; обрання на посаду; результатів конкурсу; рішення суду [7]. Й саме ці юридичні терміни в тій чи іншій текстовій інтерпретації використовує законодавець в Законі України «Про Національну поліцію».

У літературі з адміністративного права свого часу була висловлена думка, згідно з якою трудові правовідносини усіх державних службовців виникають не з трудового договору, а з одностороннього адміністративного акта – наказу чи розпорядження адміністрації про прийом на роботу. Для цієї точки зору характерне пряме заперечення трудового договору як підстави виникнення трудових правовідносин. Проте ця позиція не отримала загального визнання серед представників науки адміністративного права. Фахівці адміністративного права не заперечують наявності угоди сторін як чинника, що впливає на виникнення трудових правовідносин, але разом з тим вважають, що підставою, безпосередньо породжуючою ці правовідносини, є наказ про зарахування на посаду.

В науці трудового права неодноразово відзначалося, що термін «призначення» використовується для визначення різних правових ситуацій. Так законодавець застосовує його невиправдано замість інших термінів, що не відповідає характеру (процесу) виникнення трудових правовідносин відповідних категорій працівників (службовців), наприклад, при обранні на посаду. Друга група ситуацій – це випадки, коли рішення про заміщення посади приймається одноосібно уповноваженою особою, але в межах однієї юридичної особи. В такому випадку термін «призначення» використовується для позначення зарахування (оформлення) на роботу (службу) чи

визначення звичайного порядку укладення трудового договору (контракту). До третьої групи відносяться випадки, коли термін «призначення» вживається для позначення окремого самостійного способу заміщення посади, під час якого певні категорії працівників (службовців) затверджуються (або призначаються) на посаду уповноваженою особою вищого органу *за поданням (за погодженням, за пропозицією)* визначеного суб'єкта, наприклад, керівника юридичної особи, де відбувається призначення.

Саме до третьої групи випадків слід віднести положення частини 5 ст. 15 Закону України «Про Національну поліцію», за якими керівники територіальних органів поліції *призначаються* на посади та звільняються з посад керівником поліції за погодженням з Міністром внутрішніх справ України, а також положення частин 2, 4 ст. 21, за якими керівник поліції *призначається* на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за *поданням* Прем'єр-міністра України відповідно до *пропозицій* Міністра внутрішніх справ України, перший заступник та заступники керівника поліції *призначаються* на посаду та звільняються з посади Міністром внутрішніх справ України за *поданням* керівника поліції.

У той же час положення ч. 6 ст. 15 Закону, за якими заступників керівників територіальних органів поліції призначає на посади та звільняє з посад керівник територіального органу поліції можна віднести до другої групи ситуацій, в яких застосовується термін «призначення». В цьому випадку замість терміну «призначення» доречно було б використовувати термін «зарахування».

За твердженням фахівців трудового права, акт призначення сам по собі не є підставою для виникнення трудових правовідносин, а виступає одним з елементів фактичного складу, що породжує трудові правовідносини [8, С. 65]. Мельник К.Ю. відзначає, що акт призначення на посаду як підстава виникнення трудових правовідносин характерний для прийняття на роботу до державних органів. Він приймається у вигляді указу, постанови, наказу, розпорядження, рішення [9, С. 61]. До такої ж концепції апелює й Н. П. Мокрицька, стверджуючи, що правовий механізм заміщення вакантної посади шляхом видання акту про призначення за поданням є одним із складників єдиного рішення. Він вважається результатом «комплексного волевиявлення», у якому об'єктивується взаємна домовленість кандидата на посаду та держави в особі органів державної влади. Про це свідчить ряд конституційних тлумачень, у яких подання і акт про призначення розглядається як єдине ціле [10, С. 309]. До таких актів можна віднести Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України

(конституційності) Указу Президента України «Про деякі питання керівництва зовнішньополітичною діяльністю держави» [11].

На наш погляд, зазначені питання пов'язані з теорією юридичних фактів. Вольовий критерій покладено в основу поділу всіх юридичних фактів на дії і події. Дії – це вчинки людини, вчинки уповноважених суб'єктів. Виникнення цих фактів залежить від волі та свідомості людини. Вони проходять через свідомість людини і являють обставини, що відбивають відносини між працівником і роботодавцем. Підстави виникнення трудових правовідносин є частиною вольових обставин, що виникають між людьми з приводу застосування праці. Тому при призначенні на посаду погодження волі учасників трудових (службових) правовідносин не виключається. Воля людини – це елемент будь-якого вчинку людини, що має юридичне значення. Це поняття правове. Вольовий аспект підстав виникнення трудових правовідносин завжди розглядається як прояв волі (волевиявлення), як вольові дії сторін стосовно одне одного і щодо інших людей. Слід зауважити, що волевиявлення роботодавця може виступати у простій і складній формах. Під простою формою ми розуміємо ті ситуації, в яких рішення про прийом на роботу приймає один уповноважений на те суб'єкт (наприклад, директор підприємства або правління акціонерного товариства). До складних форм ми відносимо ситуації, коли вимагається волевиявлення декількох уповноважених на те суб'єктів, які незалежно від свого правового статусу беруть участь у вирішенні питання про прийом на роботу (службу) особи. У цих випадках законодавець загальне волевиявлення роботодавця нібито «поділяє» на окремі елементи – волевиявлення, тому тільки їх сукупність являє собою волевиявлення роботодавця.

До таких випадків ми відносимо призначення на посаду вищим органом, конкурсне заміщення посади, всі випадки згоди, погодження на посаді, подання на посаду. Без акта призначення або без акта погодження сталі трудові правовідносини не відбудуться. Отже, при виникненні трудових правовідносин воля претендента на посаду погоджується з волею роботодавця, яка може бути вираженою двома чи більше уповноваженими на те органами, і тому дія кожного з них містить елемент – волевиявлення, а у сукупності – волевиявлення роботодавця в цілому. Елементи – волевиявлення у фактичних складах – підставах виникнення трудових правовідносин відіграють роль погодження, оцінки, контролю процесу підбору кадрів, дозволяють враховувати потреби різних уповноважених суб'єктів. Застосування конструкцій фактичних складів з елементами – волевиявленнями, зокрема, дає можливість забезпечити баланс інтересів між різними суб'єктами влади, між

центральними і місцевими органами влади чи органами самоуправління у сфері реалізації кадрової політики держави.

Розділ VI «Добір на посаду поліцейського» Закону України «Про Національну поліцію» містить термін «*призначення на посаду*» та регламентує порядок здійснення такого призначення, відповідно до якого їх здійснюють посадові особи органів (закладів, установ) поліції відповідно до номенклатури посад, яку затверджує Міністерство внутрішніх справ України (ч. 1 ст. 47), а в разі проведення конкурсу на визначення кандидата для призначення на відповідну посаду призначення на посади поліцейських здійснюють посадові особи органів (закладів, установ) поліції згідно з номенклатурою посад, яку затверджує Міністерство внутрішніх справ України, та відповідно до результатів конкурсу (ч. 2 ст. 47). Наведені юридичні дії структуруються у формі видання наказів зазначеними посадовими особами. Проте виданню відповідного наказу про призначення передують послідовне накопичення інших юридичних фактів, що утворюють фактичний склад, які разом з наказом є складовими елементами фактичного складу, і який ми пропонуємо розглядати як підставу виникнення індивідуальних службових (трудових) правовідносин між поліцейськими та державою в особі посадових осіб органів поліції.

На першому етапі кандидат подає заяву та відповідні документи, вичерпний перелік яких наведений в законі, і з цього моменту особа вважається такою, що виявила намір на зайняття вакантної посади. На другому етапі служба персоналу (кадрового забезпечення) органу поліції проводить перевірку документів, наданих кандидатами. Третій етап включає в себе проведення в межах конкурсу тестування та співбесіди, які здійснюються поліцейською комісією, порядок діяльності якої регулюється Міністерством внутрішніх справ України. Після проведення співбесіди та інших видів оцінювання поліцейська комісія визначає переможця конкурсу шляхом прийняття рішення більшістю голосів від складу комісії, що знаходить своє закріплення у протоколі засідання. Визначальним фактом, який завершує фактичний склад, є призначення на посаду поліцейського, яке здійснюється у формі наказу посадової особи згідно з номенклатурою посад, затвердженою Міністерством внутрішніх справ України.

Ще однією підставою прийняття на службу поліцейського відповідно до закону є укладення *контракту*, який є письмовим договором, що визначає правові відносини між сторонами. Відповідно він має строковий характер, який диференціюється законодавцем на два, три, чотири та п'ять років, та укладається: з особами молодшого складу поліції, які вперше прийняті на службу в поліції; із заступника-

ми керівників територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах, районах у містах, науково-дослідних установах, вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та керівниками структурних підрозділів зазначених органів, закладів та установ – на термін три роки з правом продовження контракту на той самий термін; із заступниками керівника поліції та керівниками територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, науково-дослідних установах, ректорами (керівниками) вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та прирівняних до них керівниками; з керівником поліції.

Право на укладення контракту про проходження служби від імені поліції надано особам, виключний перелік яких наведений у Законі України «Про Національну поліцію»: Міністру внутрішніх справ України – з керівником поліції та його заступниками; керівнику поліції – з особами, які згідно із законом та іншими нормативно-правовими актами призначаються на посади його наказами, крім осіб, право на підписання контракту з якими належить Міністру внутрішніх справ України; керівнику вищого навчального закладу із специфічними умовами навчання, який здійснює підготовку поліцейських, – з курсантами та слухачами цих навчальних закладів про навчання; керівникам територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, науково-дослідних установах, ректорам (керівникам) вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, та прирівняним до них керівникам – з особами, які згідно із законом та іншими нормативно-правовими актами призначаються на посади їхніми наказами.

Закон визначає, що контракт є підставою для видання наказу про прийняття особи на службу в поліції та/або призначення її на відповідну посаду. (ч. 5 ст. 63). В цьому випадку нерівнозначним є трактування двох понять «прийняття» особи на службу та «призначення» на відповідну посаду. Виходячи зі смислового трактування даної норми, ми вбачаємо необґрунтованим отождоження цих понять, оскільки ці поняття відносяться між собою як загальне та спеціальне. Призначення є різновидом прийняття на роботу (службу). Тому усі передбачені Законом України «Про Національну поліцію» способи заміщення посад поліцейських є різновидами загального поняття «прийняття на роботу (службу)».

Аналізуючи вищезазначені приписи, ми дійшли висновку, що підставами виникнення трудових правовідносин у поліцейських є переважно фактичні

склади в яких акт призначення є останнім фактом юридичного складу, який і позначає окремий спосіб реалізації особою права на проходження служби поліцейським. В свою чергу, цей фактичний склад разом з фактами – умовами та процесуальними фактами визначають сутність цього способу реалізації права або ж способу заміщення посади поліцейського. Таким чином, умовно повнота юридичної сили пере-

міщується на останній юридичний факт фактичного складу – видання наказу про призначення і лише дотримання послідовності процедури, визначеної законом, гарантує юридичну силу такого наказу.

Ця робота також зумовлює інтерес до подальшого наукового осмислення актуальних проблем підстав виникнення трудових (службових) відносин з особами, які заміщують посади публічної служби.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інтернет-ресурс. URL: (А) https://petrimazepa.com/zakulise_reform_policii/; (Б) <http://roadcontrol.org.ua/node/3217/>; (В) <https://tsn.ua/ukrayina/smert-pid-chas-zatrimannya-u-kropivnickomu-policiya-oprilyudnila-video-z-bodikamer-kopiv-1380438.html>.
2. Срьоменко В. В. Підстави виникнення трудових правовідносин: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 1998. 195 с.
3. Пилипенко П. Д. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин. Київ: Знання, 2003. 146 с.
4. Мельник К. Ю. Проблеми правового регулювання трудових відносин службовців правоохоронних органів: монографія. Харків: Харківськ. нац. ун-т внутр. справ, 2009. 360 с.
5. Срьоменко В.В. Підстави виникнення трудових правовідносин: автореф. дис. канд. юрид. наук. Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого Харків: 1998. 18 с.
6. Андрушко А. В. Виникнення трудових правовідносин з державними службовцями: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Київ, 2002. 18 с.
7. Проект Трудового кодексу України від 27.12.2014 № 1658 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221
8. Срьоменко В. В. Призначення як спосіб заміщення посад. *Проблеми законності* : респ. міжвідом. наук. зб. Харків, 2001. Вип. 51. С. 64 – 73.
9. Мельник К. Ю. Акт призначення на посаду як основна підстава виникнення трудових правовідносин з державними службовцями. Київ: КНУ ім. Т. Г. Шевченка, *Соціальне право*. 2017. № 2. С. 58 – 64.
10. Мокрицька Н. П. Правове забезпечення процедури реалізації права на працю в порядку призначення на посаду. *Форум права*. 2014. № 2. С. 308 – 316.
11. Рішення Конституційного Суду України : від 15.01.2009 року у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України «Про деякі питання керівництва зовнішньополітичною діяльністю держави. Справа № 1-2/2009. № 2-рп/2009 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-09>
12. Кодекс законів про працю Української РСР. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. № 50. Ст. 375.
13. Закон України «Про Національну поліцію»: від 02.07. 2015 р., № 580 –VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40 – 41. Ст. 379
14. Порядок укладання контракту про проходження служби в поліції: Наказ МВС «Про порядок укладання контракту про проходження служби в поліції» від № 89 03.02.2017. *Офіційний вісник України*. 2017 р., № 20, стор. 121, стаття 574

REFERENCES

1. Internet-resurs.URL:(A) https://petrimazepa.com/zakulise_reform_policii/; (B) <http://roadcontrol.org.ua/node/3217/>; (V) <https://tsn.ua/ukrayina/smert-pid-chas-zatrimannya-u-kropivnickomu-policiya-oprilyudnila-video-z-bodikamer-kopiv-1380438.html> [in Ukrainian]
2. Yeromenko V. V. (1998) Pidstavy vynyknennia trudovykh pravovidnosyn. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian]
3. Pylypenko P. D. (2003) Pidstavy vynyknennia indyvidualnykh trudovykh pravovidnosyn. Kyiv: Znannia [in Ukrainian]
4. Melnyk K. Yu. (2009) Problemy pravovoho rehuliuвання trudovykh vidnosyn sluzhbovtiv pravookhoronnykh orhaniv. Kharkiv: Kharkivsk. nats. un-t vnutr. Sprav [in Ukrainian]
5. Yeromenko V.V. (1998) Pidstavy vynyknennia trudovykh pravovidnosyn *Extended abstract of Candidate's thesis*. Natsionalna yurydychna akademiia Ukrainy im. Ya. Mudroho Kharkiv [in Ukrainian]

6. Andrushko A. V. (2002) Vynykennia trudovykh pravovidnosyn z derzhavnymy sluzhbovtsiamy. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian]
7. Proekt Trudovoho kodeksu Ukrainy vid 27.12.2014 # 1658 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221 [in Ukrainian]
8. Yeromenko V. V. (2001) Pryznachennia yak sposib zamishchennia posad. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, Kharkiv, Vyp. 51. pp. 64 – 73* [in Ukrainian]
9. Melnyk K. Yu. (2017) Akt pryznachennia na posadu yak osnovna pidstava vynykennia trudovykh pravovidnosyn z derzhavnymy sluzhbovtsiamy. Kyiv: KNU im. T.H. Shevchenka, *Sotsialne pravo – Social Law. # 2. pp. 58 – 64* [in Ukrainian]
10. Mokrytska N. P. (2014) Pravove zabezpechennia protsedury realizatsii prava na pratsiu v poriadku pryznachennia na posadu. *Forum prava – Forum of Law. # 2. pp. 308 – 316* [in Ukrainian]
11. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy : vid 15.01.2009 roku u spravi za konstytutsiinym podanniam 53 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) Ukazu Prezydenta Ukrainy «Pro deiakі pytannia kerivnytstva zovnishnopolitychnoi diialnistiu derzhavy. Sprava # 1-2/2009. # 2-rp/2009 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-09> [in Ukrainian]
12. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainsoi RSR. (1971) *Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR – Supreme Council of USSR. # 50. St. 375.* [in Ukrainian]
13. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu polit siiu»: vid 02.07. 2015 r., # 580 –VIII. (2015) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy - Supreme Council of Ukraine. # 40 – 41. St. 379* [in Ukrainian]
14. Poriadok ukladannia kontraktu pro prokhodzhennia sluzhby v polit sii: Nakaz MVS «Pro poriadok ukladannia kontraktu pro prokhodzhennia sluzhby v polit sii» vid # 89 03.02.2017. (2017) *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine, # 20, stor. 121, stattia 574* [in Ukrainian]

ЕРЕМЕНКО В. В.

кандидат юридических наук, доцент кафедры трудового права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого,

БАНДУРА Д. В.

студентка хозяйственно-правового факультета Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ОСНОВАНИЯ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ СЛУЖЕБНЫХ (ТРУДОВЫХ) ПРАВООТНОШЕНИЙ У ПОЛИЦЕЙСКИХ

В статье исследуется вопрос социально-правовой природы службы в Национальной полиции Украины, степень влияния трудового права и трудового законодательства на служебные (трудовые) правоотношения при подборе на должность полицейского, формы реализации права на службу полицейскими, основания возникновения служебных (трудовых) правоотношений у полицейских. Закон Украины «О Национальной полиции» определяет правовые основы организации и деятельности Национальной полиции Украины, правовой статус полицейских, порядок прохождения службы в Национальной полиции Украины и др. В частности, он определяет три категории лиц, правовой статус которых имеет существенные отличия. Соответственно в каждой из категорий есть свои самостоятельные основания возникновения служебных (трудовых) правоотношений, которые имеют не только теоретическое, но и практическое значение для развития эффективной системы Национальной полиции Украины.

Ключевые слова: конкурс, назначение, национальная полиция, контракт, возникновения служебных (трудовых) правоотношения, юридический факт, фактический состав, срочный трудовой договор.

YERYOMENKO V. V.

PhD, Associate Professor of the Department of Labour Law of Yaroslav Mudryi National Law University

BANDURA D. V.

Student of Economic law Faculty of Yaroslav Mudryi National Law University

GROUNDS FOR THE EMERGENCE OF INDIVIDUAL SERVICE (LABOUR) LEGAL RELATIONS AMONG POLICE OFFICERS

Problem setting. The National Police, which in connection with the reform in 2015 replaced the police, is designed to strengthen public confidence in the law enforcement system and to implement those legal tasks that have been enshrined in the new law “On the National Police” of June 2, 2015. One of the novelties of this law was the change of legal ways of exercising citizens’ right to public service in the police, first of all: introduction of competitive selection procedure for applicants for police position, structuring of requirements for candidates for police service, establishing the possibility of applying a polygraph when hiring. But these changes did not lead to fundamental changes in practice. Selection and training of police officers need improvement. At the same time writing of our article was caused not only by scientific and theoretical interest, but also as a reaction on the arbitrary actions of police officers which have recently been reported media and the Internet.

Analysis of resent researches and publications. M. H. Aleksandrov, M. Y. Baru, I. S. Voitynskyi, V. M. Dohadov, S. O. Ivanov, M. P. Karpushyn, A. R. Matsiuk, O. S. Pashkov, V. I. Prokopenko, O. I. Protsevskiy, O. V. Smyrnov, P. A. Bushchenko, V. S. Venedyktov, V. Ya. Hots, V. V. Yeryomenko, V. V. Zhernakov, N. M. Neumyvaichenko, L. V. Solodovnyk, O. V. Lavrinenko, N. P. Mokrytska, K. Yu. Melnyk, S. M. Prylypko, P. D. Pylypenko, V. I. Shcherbyna etc.

Target of research. The purpose of this article is a theoretical and practical analysis of these changes and the reflection of these changes in practice, and, in a broad context, certain aspects of determining the social and legal nature of the service in the National Police of Ukraine, the ratio of general labour legislation to special ones in the regulation of issues related to the emergence of individual service (labour) legal relations among police officers.

Article’s main body. The concept of “grounds for the emergence of labour legal relations” was provided with scientific definitions. For example, Yeromenko V.V. defines them as “the laws provided for by the norms of law are lawful, agreed, informed actions of the employer and the person, are employed (and sometimes their legal representatives), expressing their will and are aimed at establishing specific employment legal relations.” Examining the stated issue in the aspect of public service, Andrushko A.V. recognizes the grounds for the emergence of labour legal relations as provided for by the norms of labour law and the legislation on public service legal facts directly causing the emergence of legal relations: the act of appointment, the act of election and the employment contract. Such differentiation of opinions of scientists is caused, among other things, by the fact that the current Labour Code of Ukraine has no list of grounds for acquiring employment legal relations, limited only to such categories as employment contract and contract. The Law of Ukraine “On the National Police” also does not contain a separate article, which established all the grounds for the emergence of service (labour) legal relations with police officers. Despite certain differences in legal positions, all researchers agree with the existence in modern labour law in some form of separate independent grounds for the emergence of individual labour (service) legal relations, in particular: the conclusion of an employment contract (contract); the passing of a competition (act of competition) of appointment to a position (act of appointment).

Conclusions and prospects for the development. We have come to the conclusion that the grounds for the emergence of labour legal relations among police officers are mainly factual structures in which the act of appointment is the last fact of legal composition, and means a separate way of a person exercising the right to serve as a police officer. In turn, this actual composition together with facts - conditions and procedural facts determine the essence of this method of realization of the right or method of replacement of the position of police officer.

Thus, the conditional completeness of the legal force is transferred to the last legal fact of the actual composition - the issuance of an order of appointment and only compliance with the sequence of the procedure determined by law, guarantees the legal force of such an order.

This work also gives rise to interest in further scientific reflection on the current problems of the grounds for the emergence of labour (service) relations with persons in public service positions.

Key words: competition, appointment, national police, contract, occurrence of service (labor) legal relations, fixed-term employment contract.